ΙΡΙΣ ΤΑΧΕΙΑ

IPIΣ TAXEIA

SCHOOLBLAD VAN HET ARNHEMS GYMNASIUM

REDACTIE:

P. OSKAMP V A
H. KRUIDERING V A
L. J. DOOREN V B
P. VAN STRAATEN II A

Abonnementsprijs f 1.-

Redactieadres: Schoonenbergsingel 14, Velp - Administratieadres: P. C. Hooftstraat 20, Arnhem

★

Uitgegeven door de Arnhemse Gymnasiasten Bond

VAN DE A.G.B.

Het is een bekend feit,dat een bestuur zonder medewerking van de leden niets kan presteren.Bij de juniores ondervinden wij deze wel, maar helaas is dit bij de seniores ten aanzien van de seniorenavonden anders.

Dat die medewerking er wel kan zijn,blijkt uit het resultaat van de boekenactie.Toen wij deze actie begonnen,rekenden we er op ongeveer 200 boeken binnen te krijgen.Gelukkig werden er meer dan twee maal zo veel ingeleverd,dus meer dan 2 boeken per lid.Wij willen allen,die meegewerkt hebben tot het welslagen van deze actie,hartelijk bedanken.

Verder wijzen wij er op dat diegenen,die het inleggeld voor de Gota nog niet of voor de helft betaald hebben,de f.10.- resp. f.5.-zo gauw mogelijk aan de Quaestrix voldoen moeten.

Seniores,wij willen er nogmaals op wijzen dat zij,die wat op de seniorenavond wensen te presteren,zich in verbinding moeten stellen met onze seniororganisatrice.

Van de I.C.C. is het bericht gekomen,dat voor de opstellenwedstrijd nog door niemand van onze school een opstel is ingezonden.

Wij beroemen ons er wel eens op,dat wij cultuurdragers zijn,maar als er een gelegenheid openstaat om dit te tonen,wordt deze niet benut. Laten wij daarom niet achterblijven bij de andere scholen en nog voor 15 Februari in de pen klimmen om ons opstel bij de jury in te leveren. A.G.B.-ers,wij rekenen op jullie!

HET BESTUUR

****

VAN DE REDACTIE

Van de hand van een oud-leeraar,Doctor J.H.Goedhart,is het artikel op pagina 2 "Zij schreven op klei".Wegens de lengte er van is het halverwege afgebroken,U vindt het slot dus in het Paaschnummer.

De natuurwetenschappelijke afdeling is dit maal verzorgd door een ander,terwijl de Heer Bonger elders in dit blad onze aandacht richt op Arnhems Openbare Bibliotheek.

In elke klas is nu een vertegenwoordiger aangesteld,speciaal voor de Onder-onsjes.Het spreekt vanzelf,dat ieder,die daartoe de behoefte gevoelt,zich met geslaagde geestigheden tot ons kan wenden,Dit zal slechts deze nieuwe rubriek ten goede komen.

DE REDACTIE

Voor 16 Maart moet copy voor de volgende editie ingezonden zijn!

****

Zij schreven op klei.

Onder deze titel heeft professor Chiera uit Chicago een boeiend overzicht gegeven van de cultuur van Mesopotamië gedurende een periode die zich uitstrekt van + 3000 voor onze jaartelling tot de val van Ninive in 621.In populaire stijl zet hij uiteen,dat de Assyriologie,de jongste van de oudheidkundige wetenschappen,ons het leven van zo hoogstaande volken, de Babyloniërs , de Assyriërs onthult , dat deze

wetenschap evenwaardig mag heten aan de Egyptologie en de andere oudheidkundige wetenschappen.Het geheim dezer oude culturen liet zich om twee redenen moeilijk ontsluieren:ten eerste overspoelde de overstroming van de rivieren bij voortduring de vlakte;de ene laag slib na de andere overdekte de gebouwen,welker muren van in de zon gedroogde stenen ook zelf gauw instortten;ten tweede vernietigden binnenvallende veroveraars al wat er was:mensen,dieren,gebruiksvoorwerpen,gedenktekenen.Gevolg:wie nu in deze streken rondloopt,ontwaart een onafzienbare verlaten vlakte.Toch kan het geoefend oog hier en daar heuvels opmerken en bij een doorsnede daarvan zelfs perioden onderscheiden, die chronologisch een afgesloten geheel vormen.De meer wetenschappelijke belangstelling voor deze onbekende wereld begint in 1842,wanneer de Franse consul Botta het paleis van koning Sargon in Korsabad ontdekt.Dan volgen de Engelse opgravingen in Ninive;en sindsdien wordt het onderzoek door alle volken van wetenschap voort gezet.Ook Nederland heeft zijn aandeel in deze opgravingen.Zo kwam in 1939 het Leidse museum in het bezit van 100 beschreven kleitabletten,die,na opgebakken te zijn,ontcijferd kunnen worden.Het jaarbericht van 1940 van Ex Oriente Lux,de vereniging,die zich met het Oosten bezighoudt en die o.a. in Arnhem lezingen organiseert,deelt mee,dat de tabletten ter wetenschappelijke schoonmaak en opbakkerij naar Berlijn gezonden zijn.Hebben zij de oorlog overleefd?

Natuursteen ontbreekt nagenoeg in Mesopotamië.Gelukkig bewaart de rivierklei in de tabletten en prisma's talloze wetten,contracten en gebedsformules.Hoe kan men die lezen?De tekens zijn niet direct herkend als schrift,ofschoon de Koran al spreekt over"stenen in de hel gebrand en door demonen beschreven".Gelukkig heeft men door een drie-talige inscriptie hieromtrent zekerheid verkregen.In 1837 ontdekte Rawlinson op een rots in Behistun(Perzië) een edict van Darius de Grote(519-485)in het Perzies,Babylonisch en Susies.Met hulp van oudtijds aangelegde alfabetlijsten in het Babylonisch en Assyrisch en door vergelijking met woorden uit het Hebreeuws en Syrisch (het Assyrisch is ook een Semitiese taal)kon men een soort grammatica samenstellen van het spijkerschrift,juister wigvormig schrift genoemd door de Engelsen.Daarbij bleek,dat dit schrift eerst langzamerhand een letterschrift was geworden,voordien één teken had bezeten voor iedere lettergroep,en oorspronkelijk uit ideogrammen bestaan had evenals het Egyptisch.Anders uitgedrukt:eerst behelpt men zich met voorstellingen,bvb.2 voeten;vervolgens dienen die 2 voeten om gaan of staan uit te drukken;tenslotte representeert het voetteken een bepaalde letter.Een geestelijk proces,dat jaren , misschien eeuwen geduurd heeft.

De taal onthult ons de geheimen van alle levensverschijnselen: godsdienst,staatkunde,wetgeving,onderwijs,kunst.Op de vloer van een huis ontdekt men tien parallel lopende stenen banken:schoolbanken! De achtergebleven schriften met links het voorbeeld en rechts het afschrift door de leerling liggen erbij.Aan schriften was niet gauw gebrek.Je maakt een bal van klei,plat hem af aan een kant en beschrijft hem.Als die kant vol is,buig je hem om,maakt weer een kant vlak en zo ad infinitum.

De kanalisering van het land was van het opperste belang;vorsten, die deze taak verwaarloosden,maakten een woestenij van het land.Maar wie een afvoerkanaal goed aanlegde,stelde er prijs op de tegels van zijn handtekening te voorzien.Bij het bouwen van een tempel werd een bouwinscriptie op een steen aangebracht;bovendien herhaalde men de inscriptie op de kop van een kleine spijker,die eerst gebakken

en daarna in de mortel geslagen werd.Deze gedenkspijkers zijn volmaakte documenten.Boekhouders en notarissen mogen dan wat zware vrachtjes te torsen hebben gehad(de tabletten zijn gemiddeld zo groot als een boek van octavo-formaat);maar er was nooit tekort aan materiaal. Bovendien konden de contracten niet vervalst worden,iets,waarvoor men nooit gevrijwaard is,als men papier gebruikt.Het contract stond n.l.ook nog te lezen op de enveloppe.Wilde een vervalser de enveloppe er af halen,dan moest hij hem breken.En een nieuwe enveloppe,die uit de aard der zaak er vochtig om heen gedaan moest worden,zou,als hij droog werd,en dus kromp,barsten,omdat het eerder geschreven contract reeds droog en dus hard geworden was.Prof.Chiera heeft zelf bij herhaling deze proef gedaan:altijd barstte de enveloppe bij het drogen. Het spreekt vanzelf,dat alle afspraken door handtekeningen bekrachtigd werden,door zegels dus.Deze cylindervormige zegels trokken door schoonheid van materiaal en door de voorstelling erop de belangstelling van reizigers.Dus worden ze door de bevolking van de hand gedaan en verspreiden zich over de hele wereld,helaas.Want zo wordt het onmogelijk plaats en tijd van hun ontstaan vast te stellen.Op een van deze zegels zijn ploegers afgebeeld.Daar , waar de ploegstaart de grond raakt,steekt een buis recht omhoog:de zaadtrechter.Blijkbaar deed men dus toen al aan systematisch zaaien.

(slot volgt)

****

IK BEN EEN ALLEENSTAANDE VROUW EN OP ZOEK NAAR KAMERS. VAN goede vrienden heb ik een adres gekregen van twee bejaarde dames,die een groot huis bewonen in één van de villawijken onzer stad.

Op zekere middag trok ik de stoute schoenen aan en weldra was ik in bedoelde wijk aangeland.Alvorens ik aanbelde,nam ik het huis eens op:het was een ietwat verouderd huis,streng symmetrisch,met luiken naast en vitrages voor de ramen;de tuin er om heen stond vol met velerlei bomen,terwijl van het hek een klinkerpaadje naar de stoep leidde.

Ik greep naar de knop van de bel,een helder gegons klonk binnenshuis.Vervolgens vernam ik bedachtzame schreden aan gene zijde van de deur.Na enige manipulaties werd deze tot op een decimeter geopend;er verscheen een hoofd voor de zo ontstane kier.Ik verklaarde met welk doel ik gekomen was,noemde de naam van de kennissen,die mij dit adres hadden aanbevolen en nu opende de deur zich verder,om echter schielijk na mijn binnentreden weer gesloten te worden.Ik bevond mij in tegenwoordigheid van een krasse,oude dame met een stekende blik en lichtgrijs haar.Ik schatte haar niet ouder dan 65 jaar.Zij ging mij voor naar een kamer,waar ik nog iemand van het vrouwelijk geslacht aantrof,die de oudere zuster van oerstgenoemde dame bleek te zijn.Zij leek veel op haar zuster,maar maakte een verflensde en ziekelijke indruk.

Nadat,bij het genot van een kopje thee,de gebruikelijke opmerkingen waren gewisseld over het weer,de toestand in Indië, en de hoge lonen van de tuinlieden,kwam ik ter zake en zei,dat ik naar kamers zocht,dat de dames toch ter zijner tijd inwoning zouden krijgen in zo'n groot huis en dat het misschien voor oude mensen wel vertrouwd was,een jong persoon in hun nabijheid te hebben.De gezusters hielden zich voorlopig op de vlakte en boden aan,een kamer te laten zien.Met zijn drieën gingen wij naar het bedoelde vertrek; het was een hoge kamer op de eerste verdieping,met twee grote ramen

op het Zuiden, die uitkeken op de weelderige achtertuin. Ik gaf te kennen, dat de kamer wel naar mijn zin was en wilde reeds naar de prijs informeren, toen de jongste zuster vroeg:"Loopt usoms erg hard?"

Ik was wat verbouwereerd, maar daar men van oude mensen alles kan verwachten, zette ik mijn gezicht in een vriendelijke plooi en sprak: "Nee, maar waarom vraagt u dat?"

"Zou, mijn zuster is niet zo goed meer, en kan slecht tegen lawaai; maar zegt u eens,hoe laat gaat u naar bed? Ziet u, wij gaan altijd om tien uur, dat is hier wel regel. En de ramen moeten altijd goed gesloten blijven, want O! de mensen zijn zo oneerlijk; toen mijn zuster en ik van de zomer in de tuin zaten,zijn er zo maar uit de keuken acht eieren gestolen. Daarna hebben we direct een hoog hek naast het huis laten aanbrengen. Maar als u hier zou komen wonen, dan moet u zeker ook wel eens in de keuken zijn; hebt u dan soms de zeef nodig? Ja en kijkt u eens, in deze kast kunt u een wastafel plaatsen, en wat ik vragen wou, hoe lang neemt u vacantie? Uwilt zeker ook wel eens op mijn zuster passen, ze is niet zo goed meer, weet u. Maar sluit u toch vooral de ramen, want het zou me spijten van de verf, als de dieven die beschadigden!"

Perplex had ik deze woordenvloed aangehoord, en ik zei:„Ja ziet u, ik heb een drukke baan, en ik weet niet, of ik me aan al deze regels kan houden!"

„Maar dan kunt u beter niet komen" sprak de ander vinnig. De beide dames beschouwden het onderhoud hiermee als afgedaan, en liepen naar de deur. Ik volgde verwezen. Zwijgend daalden we de trap af. De jongere ging op de buitendeur toe en opende deze zo ver, als hij waarschijnlijk zelden geweest was. Onder het escorte van vier vinnige oogjes trad ik, een groet mompelend, de voordeur uit naar buiten, een alleenstaande vrouw op zoek naar kamers. Achter mij sloot de deur zich onverbiddelijk. Ik liep haastig het klinkerpaadje naar het hek af, slaakte toen een zucht, van wanhoop? van verlichting?

Nog eenmaal bekeek ik het bouwsel, nu pas bemerkte ik het bord, dat (streng symmetrisch) onder de dakrand was aangebracht; er stond op:

** SUNNY HOME **

Spectator.

****

DE OPENBARE BIBLIOTHEEK

Vele Arnhemmers, en dus ook Arnhemse gymnasiasten, bezoeken min of meer geregeld de Openbare Leeszaal, in de Mariënburgstraat. Hetzij om boeken te lenen, hetzij om te werken of te lezen in de algemene studiezaal.

Weinige Arnhemmers en bijna geen Arnhemse gymnasiast weet dat in het zelfde gebouw als waarin de Leeszaal huist ook de Openbare Bibliotheek van Arnhem gevestigd is. Ik wil en kan niet ingaan op de vele oorzaken die tot de belachelijke toestand geleid hebben dat de Arnhemmers nauwelijks meer weten dat hun stad een fraaie en kostbare wetenschappelijke bibliotheek bezit, die , vooral op geschiedkundig en letterkundig gebied van grote waarde is. Prachtige handschriften uit de Middeleeuwen, kostbare wiegedrukken, zeldzame pamfletten uit de eerste periode van de Hervorming, grote belangrijke verzamelwerken, een atlas van Blaen, een volledige uitgave van de Grande Encyclopédie, om maar enkele voorbeelden te noemen berusten in de Bibliotheek en rusten er,

op het Zuiden, die uitkeken op de weelderige achtertuin. Ik gaf te kennen, dat de kamer wel naar mijn zin was en wilde reeds naar de prijs informeren, toen de jongste zuster vroeg:"Loopt usoms erg hard?"

Ik was wat verbouwereerd, maar daar men van oude mensen alles kan verwachten, zette ik mijn gezicht in een vriendelijke plooi en sprak: "Nee, maar waarom vraagt u dat?"

"Zeu, mijn zuster is niet zo goed meer, en kan slecht tegen lawaai; maar zegt u eens,hoe laat gaat u naar bed? Ziet u, wij gaan altijd om tien uur, dat is hier wel regel. En de ramen moeten altijd goed gesloten blijven, want O! de mensen zijn zo oneerlijk; toen mijn zuster en ik van de zomer in de tuin zaten,zijn er zo maar uit de keuken acht eieren gestolen. Daarna hebben we direct een hoog hek naast het huis laten aanbrengen. Maar als u hier zou komen wonen, dan moet u zeker ook wel eens in de keuken zijn; hebt u dan soms de zeef nodig? Ja en kijkt u eens, in deze kast kunt u een wastafel plaatsen, en wat ik vragen wou, hoe lang neemt u vacantie? Uwilt zeker ook wel eens op mijn zuster passen, ze is niet zo goed meer, weet u. Maar sluit u toch vooral de ramen, want het zou me spijten van de verf, als de dieven die beschadigden!"

Perplex had ik deze woordenvloed aangehoord, en ik zei: „Ja ziet u, ik heb een drukke baan, en ik weet niet, of ik me aan al deze regels kan houden!"

„Maar dan kunt u beter niet komen" sprak de ander vinnig. De beide dames beschouwden het onderhoud hiermee als afgedaan, en liepen naar de deur. Ik volgde verwezen. Zwijgend daalden we de trap af. De jongere ging op de buitendeur toe en opende deze zo ver, als hij waarschijnlijk zelden geweest was. Onder het escorte van vier vinnige oogjes trad ik, een groet mompelend, de voordeur uit naar buiten, een alleenstaande vrouw op zoek naar kamers. Achter mij sloot de deur zich onverbiddelijk. Ik liep haastig het klinkerpaadje naar het hek af, slaakte toen een zucht, van wanhoop? van verlichting?

Nog eenmaal bekeek ik het bouwsel, nu pas bemerkte ik het bord, dat (streng symmetrisch) onder de dakrand was aangebracht; er stond op:

** SUNNY HOME **

Spectator.

****

DE OPENBARE BIBLIOTHEEK

Vele Arnhemmers, en dus ook Arnhemse gymnasiasten, bezoeken min of meer geregeld de Openbare Leeszaal, in de Mariënburgstraat. Hetzij om boeken te lenen, hetzij om te werken of te lezen in de algemene studiezaal.

Weinige Arnhemmers en bijna geen Arnhemse gymnasiast weet dat in het zelfde gebouw als waarin de Leeszaal huist ook de Openbare Bibliotheek van Arnhem gevestigd is. Ik wil en kan niet ingaan op de vele oorzaken die tot de belachelijke toestand geleid hebben dat de Arnhemmers nauwelijks meer weten dat hun stad een fraaie en kostbare wetenschappelijke bibliotheek bezit, die , vooral op geschiedkundig en letterkundig gebied van grote waarde is. Prachtige handschriften uit de Middeleeuwen, kostbare wiegedrukken, zeldzame pamfletten uit de eerste periode van de Hervorming, grote belangrijke verzamelwerken, een atlas van Blaen, een volledige uitgave van de Grande Encyclopédie, om maar enkele voorbeelden te noemen berusten in de Bibliotheek en rusten er,

helaas, maar al te dien. Dat die bibliotheek kosteloos toegankelijk is voor iedere Arnhemmer met wetenschappelijke belangstelling, dat er, links van de ingang, een kleine aparte studiezaal is voor bezoekers van de O.B., dat deze verzameling gedurende de jaren van haar bestaan uitgebreid en bijgehouden is, dat de catalogus samengesmolten is met die van de Leeszaal, en dat men ook uit de O.B. boeken (niet allen natuurlijk) mag lenen, het zijn allemaal feiten, die, helaas, niet meer, of niet voldoende bekend zijn.

Met andere woorden, Arnhem bezit een prachtige historische bibliotheek, die geen levend bezit is van de bevolking, ja, nog sterker, vele academisch gevormde Arnhemmers en belangstellenden in de wetenschap, weten van het bestaan niet meer af.

Om hierin verandering te brengen is het nuttig bij de jeugd te beginnen. Herhaaldelijk vraagt men mij boeken, om een voordracht voor te bereiden of om een andere reden en men denkt er niet aan om zelf naar de O.B. te stappen en daar te zoeken en te vragen. Neemt men die moeite, dan zal men verbaasd staan over de rijkdom van onze bibliotheek.

Levend wordt een bibliotheek pas als men leest. Daarom Gymnasiasten, wek ik jullie met de meeste nadruk op om de Openbare Bibliotheek eens te bezoeken, eens te kijken wat voor schatten daar liggen en nu zodoende mee te werken deze boekenschat weer tot een levend bezit te maken.

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst zegt men wel. Als de Bibliotheek de jeugd weer zal kunnen boeien zal de toekomst verzekerd zijn, tot heil van de lezers en van de Openbare Bibliotheek. Schroom niet, aanstaande studenten, gebruik te maken van een schatkamer, uit welks schatten jullie, zonder reizen, zonder kosten kunt putten en help mee dat Arnhem weer beseft wat het bezit en wat het, helaas, zo jammerlijk heeft vergeten.

H.Bonger

DE PUZZLEHOEK.

Onder de 6 juiste inzendingen van de laatste puzzle werd het boek Lichte Horizon van Mien Labberton verloot. Het lot besliste ten gunste van N.Sanders uit IJ B. Nog steeds is het aantal ingezonden oplossingen te laag; de eisen zijn toch over het algemeen niet hoog gesteld. Ditmaal verwachten wij eens wat meer belangstelling voor deze rubriek.

Red.

Hier volgt dan de nieuwe opgave:

De familie X bestaat uit zes personen: Grootvader, Grootmoeder, Vader, Moeder en twee zoons.
Grootvader is 2x zo oud als moeder.
Over twee jaar is vader vier x zo oud als zijn oudste zoon.
Over drie jaar is moeder 5x zo oud als de oudste zoon nù is.
Over vier jaar is grootmoeder 7x zo oud als de jongste zoon.
Het verschil in leeftijd tussen grootvader en grootmoeder is gelijk aan dat tussen de beide zoons.
Hoe oud zijn deze zes personen?

H.P.

Tot 12 Maart kan men de oplossing van bovenstaande puzzle bij de redactie inzenden. Onder de juiste oplossingen wordt een boek verloot.

"De [illegible] Theseo" ook in Arnhem.

Na de succesvolle premiere voor Nederland van "de tocht van Theseus" (George Verveux) in de Stadsschouwburg te Utrecht ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan van het Utrechts Studenten Toneel, zal het het U.S.T. op 7 Maart s.s. in de Schouwburg te Arnhem een tweede voorstelling geven.

George Verveux heeft aan het oude Griekse verhaal van Theseus en de Minotaurus een nieuwe inhoud gegeven. Voor degenen die het verhaal niet kennen volgt hier een korte inhoud:

In Athene bestond van oudsher de wet dat ieder jaar zeven jongelingen en zeven meisjes van 20 jaar naar Creta moesten overkomen om aan de Minotaurus, een bloeddorstig monster, dat verblijf hield in een doolhof, het labyrinth, te worden geofferd. Niemand was ooit teruggekeerd en bijgevolg wist niemand precies hoe de Minotaurus er uitzag. Hij werd veelal voorgesteld als een woeste stier.

Toen Theseus, de zoon van koning Aegeus, "0 jaar werd moest ook hij zich inschepen met zes andere jongelingen en (bij George Verveux gaan er zeven meisjes mee), geholpen door Adriadne, de dochter van koning Minos slaagde hij er in de Minotaurus te verslaan. Adriadne bond hem namelijk een wollen draad om zijn pols en hield zelf het andere uiteinde, zodat hij de uitgang van het labyrinth zou kunnen terugvinden.

Na zijn overwinning nam Theseus Adriadne tot zijn vrouw en scheepte zich met haar en zijn medeliften in; daar hij moest haar op verzoek van Dionysus achter laten op Naxos.

Het schip kwam in zicht van Athene, en had vergeten het witte zeil te hijsen en men voer met de zwarte zeil de haven binnen. De koning stortte zich, in de waan dat zijn zoon was gedood, in zee.

Bij George Verveux krijgt de Minotaurus een nieuwe, symbolistische betekenis. Hij is het tweede "Ik" in de mens, of wel s'menschen zwakheid, hebzucht, machtswellust, enz. Hoger door zeven jongelingen en meisjes = de zeven zwakheden te temmen. Het labyrinth is niet een doolhof, maar bevindt zich overal waar wij ons bevinden, omdat wij ons hart altijd bij ons dragen. De Minotaurus neemt de gestalte aan van de een aan wie hij verschijnt. Voor een hond is hij een hond, voor een meester een meester, enz. Doodt men zijn evenbeeld dan doodt men een stuk van zich zelf en daarmee zich zelf. Vandaar dat nooit iemand was teruggekeerd.

Theseus zegeviert echter over zijn tweede Ik, dat hem er toe wil overhalen het Ariadne te trouwen en zijn plicht (namelijk de Minotaurus te doden) te verzaken. Hij verstoot Ariadne en daarmee "de zelfzuchtige Theseus" en doodt tegelijk de Minotaurus.

In het stuk zijn symboliek en realiteit sterk door een gevlogen. Het is prachtig van stijl en de vertaling van Dr. R. Sluiter is bijzonder welluidend. De regie heeft Wim Paris.

Ik zou een ieder met de meeste nadruk willen aanraden dit buitengewone stuk te gaan zien. Voor bijzonderheden wende men zich tot de Heer Berkus, die ongetwijfeld graag zal zijn hier een half (of heel) uurtje aan te besteden.

De opbrengst is voor een liefdadig doel. Over de kaartverkoop volgen nog nadere mededelingen.

H.Ph.J. Quarles van Ufford.

De oplossing van de vorige puzzle luidt:
1 Naarden 2 Oss 3 Bergen, 4 Enschede, 5 Boxmeer, 6 Putten, 7 Raalte, 8 IJlst, 9 Soest. De beginletters vormen het woord: NOBELPRIJS.

DE NATUURWETENSCHAPPELIJKE RUBRIEK.

Zou je niet eens iets voor de Natuurwetenschappelijke rubriek van de Iris willen schrijven?Replick:Waarover?Duplick:nou zo maar iets,dat moet je zelf maar bedenken.Het slachtoffer is dus gedoemd of tot neenzeggen,of tot een dubbele werkzaamheid van bedenken en bedenken wat er over de bedachte dingen te schrijven is.

Bedacht werd in veelvoudige cooperatie:biochemie,want dat is een uithoekje van de scheikunde waar je gelukkig niet zo erg veel van hoort en dat toch wel zijn min of meer spectaculaire kanten heeft.

Biochemie is,wanneer je op de naam afgaat,een heel eenvoudig vak: De scheikunde van de levende cel,celgroepen of individuen.In het levende zitten nu enkele moeilijkheden,want om de verschillende kanten te pakken te krijgen van de zich in een cel afspelende processen,moet en deze van elkaar gescheiden worden,dus moet het leven verwijderd worden,dat de juiste balans tussen deze processen bewaart.Maar er is meer:in de cellichamen zijn alle levensverrichtingen:voedselopname,stofwisseling en ademhaling in een cel verenigd, terwijl bij de hogere organismen deze functies min of meer verdeeld zijn en er dus een transport systeem moet zijn,waardoor de verschillende organen met elkaar in contact zijn En volledige uitwisseling plaats heeft.Treedt hier ergens een storing in,dan wordt het geheel ziek,d.w.z.er treden afwijkingen op zowel,in de stofwisseling als in de cellen.

Door vergelijking van gezonde en zieke weefsels kan men nu een onderzoek instellen over de functie van het zieke weefsel,en welke afwijkingen opgetreden zijn,waardoor deze veroorzaakt kunnen worden. Hiervoor is het dan noodzakelijk om een aantal stukjes van het weefsel in leven te houden buiten het lichaam,zodat men er langdurige proeven mee kan nemen;m aar dan moet men ook een oplossing hebben,die de rol van bijv.het bloed kan overnemen en die voortdurend ververst wordt,en dit alles op een temperatuur die hoogstens een halve graad mag schommelen.

Tot nu toe is dit een vrij vervelend verhaal,daarom tot slot iets over de virusziekten,waarbij o.a. de influenza hoort.Een virus is de oorzaak van een ziekte bij alle soorten levende wezens voorkomend,wat zelf niet leeft.Voor de mozaiek ziekte van tabak is een virus nodig,dat men zelfs heeft laten kristalliseren,zoals suiker in kristalletjes voorkomt.Een virus is een bepaalde soort eiwit,dat veel grotere moleculen heeft dan de gewone eiwitten.Belandt het in een cel,dan rookt deze van streek,en dus ook zijn omgeving,en wel zo dat er meer van deze moleculen gevormd worden :Het virus "groeit" in levende wezens.Soms kweekt men het aan om bepaalde verschijnselen te voorschijn te roepen,bijv.bij tulpen.Bepaalde soorten gevlamde tulpen,vaak ook met gestreepte bladeren,worden zo in stand gehouden,maar op het land waarop ze gekweekt zijn kan alleen deze soort groeien.De andere soorten worden er ziek op,doordat het virus nog in de grond zit,en niet iedere soort ondanks deze ziekten nog behoorlijk kan groeien.

Hiermee is slechts een heel klein stukje van de biochemie aangeduid.Een paar andere kanten zijn:gistingen,geneesmiddelen(bv,penicilline ,cibazol) bacterien,schimmels enz;maar een behandeling daarvan zou een feuilleton worden,dat buiten de omvang van ons roemruchte schoolblad valt.

Onder Onsjes.

Docent tot leerling, die zijn neus zit uit te halen:
"Als je op je rug wilt krabben moet je aan de andere kant zijn!"

x x x

Homerus.

Leraar: "aithrèsenès = in de heldere lucht geboren."
Leerling: "Dus: vondeling."

x x x

Leraar (bij het overhoren van de les diep geschokt door het ontbreken van de vereiste kennis bij het slachtoffer):
"Ik waan me op Schokland."
Slachtoffer: "En ik op Beveland."

x x x

Zekere leraar zou, indien hij één eigen huis bezat, dit doen:
"Hier is ut."
Hopenlijk zal dit voorbeeld geen navolging vinden, aangezien bij aanwezigheid van meer aldus getitelde woningen, er ernstige twijfel zou kunnen rijzen, waar "ut" nu werkelijk is!

x x x

Tijdens de Geschiedenisles.

Leraar: "Onder welke berg werd Pompei bedolven?"
Leerling: "Onder de Vinzevullis."

x-x-x-x-x-x-x-x-x-x-x

De Klassemuis van II A

Wat is 't een rumoer bij 't gordijn in de klas,
Zo'n gepiep en gekrabbel komt heel niet van pas!
Eens eventjes kijken wat dat daar toch moet.
O, néé maar! Wat schattig! Zien wij dat wel goed?
Een donkergrijs muisje springt neer op de grond,
Waar ras heel 2 A bij te kijken nu stond.
Met één, twee, drie sprongen is 't onder de kast.
"Kom jongens, ga zitten, wees 't dier niet tot last!"
Zo klinkt er de stem van een leraar. We gaan,
En 't muisje heeft in de klas nu ruim baan.
Naar links en naar rechts wordt doorkruist het lokaal,
Als iemands voet uitschiet, gaat het dier aan de haal
En komt dan terecht voor de klas, bij het bord
Waar net overhoord (zelfs heel ijverig!) wordt.
Het klimt in de stangen en wij zien weldra
Het muisje niet meer op.... het staartje nog na!
Dat slingert heel gracieus om het ijzer nu heen
Om de steng kijkt ondeugend een spits snoetje kleen
Met daarin twee gitzwarte oogjes, net kralen,
Waar d'ondeugd en levenslust duidelijk uitstralen!
"De muis is een schat! We benoemen hem, hoor,
Tot klassemuis van heel 2 A!" klinkt het in koor.

De morgen verstrijkt en de muis heeft het best!
Een paar zijn er bang, maar leuk vindt 't de rest.
De pauze is om en de muis krijgt nu ras
Broodkorsten en kaas van de gehele klas;
Maar 't laatste uur nadert en nu komen vlug
Een paar van de klas met een jampot terug.
De muis wordt gevangen - Daar zit hij nu dan.
En wij gaan vlug aan het beramen een plan.
Eén gaat naar beneden en laat hem weer vrij,
En daar, voor de ramen der klasse, staan wij
En kijken voor 't laatst naar dat schattige dier
Wij hadden er mee toch zo heel veel plezier.
Met een paar kleine sprongen en zonder gedruis
Tippelt daar weg onze KLASSEMUIS!

M.v.IJzer.

VERSLAGEN.

De muziekuitvoering op Vrijdag 28 Januari in de aula.

Wanneer volstaan werd, met van de laatste muziekuitvoering een kort verslagje te schrijven, dan zou dit niet van veel waardering voor deze goede avond getuigen.

De trio-sonates van Corelli bestaan bijna allen uit vier delen, t.w.: langzaam, snel, langzaam, snel. De twee snelle delen staan in de driekwartsmaat, de twee langzame in de vierkwartsmaat. Dit was ook zo in de Sonate-III waarmee de avond begonnen werd. Corelli heeft het principe van de wisselkoren overgebracht op het gebied van de instrumentale muziek. Dit is ook in de kleinere werken te merken evenals in het feit, dat Corelli gebruik maakte van echo-effecten zoals Purcell dat b.v. in die tijd ook deed. Had dit ook tot uiting willen komen in de trio- sonate die gespeeld is, dan hadden de beide vioolpartijen scherper genuanceerd gespeeld moeten worden.

Het geboorte en sterfjaar van Vivaldi zijn niet precies bekend. De betekenis van deze componist ligt vooral in de invloed die hij gehad heeft op het ontstaan van de eigenlijke vioolmuziek. Hij heeft veel concerten voor viool en orkest gecomponeerd. Van één dezer was het concert in G moll, dat uitgevoerd werd, een bewerking. Zowel de viool- als de pianopartij werden goed gespeeld; toch was het samenspel niet zo geslaagd, doordat de begeleiding te sterk was.

Hierna werd de Sonate VI voor viool en piano van Händel gespeeld. Een langere voorbereidingstijd was de uitvoering van dit stuk zeker ten goede gekomen. Wanneer men een stuk te gauw uit 't hoofd gaat spelen brengt dit vaak met zich mee, dat de speler de plaatsing van de accenten, crescendo's enz. onvoldoende weet. Een ander gevolg is dat de aandacht van de speler te veel geconcentreerd moet zijn op het spèl, en zo wordt de gevoelige aandacht voor de muziek verdrongen. Doordat bijna niet gevibreerd werd, klonk het largo erg saai.

Hierna werden een paar aardige stukjes voor fluit en piano gespeeld. Keurig verzorgd was het fluitspel, netjes bescheiden de begeleiding. Het Liebeslied van Beethoven heb ik ook in de combinaties: viool-piano en zang-piano horen uitvoeren, maar het samenspel van fluit en piano heeft zeker het aardigste effect.

Hierop volgde de prachtige trio-sonate en la majeur van Händel. Het samenspel was goed, maar de partijen afzonderlijk hadden in som-

mige opzichten nauwkeuriger gespeeld moeten worden: de contrasten scherper; de eerste stem beter uitkomend; de crescendo's zachter beginnend.

De Nocturne van Rifiaud, het laatste nummer voor de pauze, was op deze plaats van het programma niet storend. De cello had zekerder mogen klinken.

De uitvoering van "Petite Suite" van Debussy werd het hoogtepunt van de avond door de voortreffelijke wijze, waarop het stuk werd gespeeld. Hoe zalig moet het zijn, als men zelf Debussy's pianowerken goed kan spelen: zijn "Arabesquen", zijn "Children's Corner", de "Préludes", e.a.! Wil een quatre-mains prachtig gelijk klinken, met de linker partij steeds in de goede verhouding tot de rechter, zoals dit het geval was bij het spel van Rose Janzen en Felix Valk, dan moeten beide spelers de muziek wel zeer fijn aanvoelen, en tevens beheersen!

Mevrouw Kaas zong liederen van Poulenc. "Melodische, harmonische rythmische beïnvloedingen kan men te kust en te keur aanwijzen in zijn werk, maar het resultaat is in één woord "Poulenc!" (Dr. Spanjaard in: Muzikale Omgang) De meeste aanwezigen vonden de liederen van Poulenc wel waarderen, vooral de tere klanken uit "Bestiaire" doch de sonate voor quatre-mains niet. Hiervan was "Rustique" een mooi deel. Vreemd dat Felix Valk en Toon ten Haaf aandacht schonken aan het gebrul uit de zaal.

Het was een goede avond, mede dank zij de gevarieerdheid van het programma. De stukken waren in een prettige volgorde gerangschikt.

H.Broekman

****

SCHAKEN.

Op het ogenblik speelt een schaakteam van het Gymnasium tegen enige Middelbare Scholen te Arnhem in een tournooi, dat georganiseerd wordt door de Arnhemse Schaakvereniging.

Het vorige jaar heeft onze school ook meegestreden, om, met slechts één gewonnen wedstrijd(tegen de M.T.S.) als laatste te eindigen.

Dit jaar verloren wij onze eerste wedstrijd,tegen de M.T.S , met $3^1/2 - 1^1/2$. We waren op de avond van de wedstrijd goed op dreef, en wonnen aan de borden 3,4 en 5. Deze partijen duurden nauwelijks drie kwartier. Daarna verloren we aan bord 2, aan bord 1 werd tot 11.uur 30(!) doorgestreden. De uitslag werd tenslotte remise. Het was onze crack G.Noothoven, die deze partij speelde. De andere spelers van ons team zijn: J.Smit(bord 2), L.Maree(bord3), R.Schuiling(bord 4) en D.Berends(bord 5).

Men zou uit het bovenstaande kunnen concluderen, dat de stand thans 5-5 is, maar door een verzuim van het bestuur, dat onze leider had moeten inlichten omtrent de wedstrijd tegen het Lyceum, staat het nu 10-5 in ons nadeel. Ik maak hierbij het bestuur er op attent dat de mogelijkheid er is, deze wedstrijd als nog te spelen.

R.S.

****

BRIDGE

Op Woensdag 19 Januari werd er voor de tweede keer in deze maand gebridged. Dit keer speelden we met uitgezochte kaarten, een „echte drive" dus. Dit was om de beste bridgers van onze school er uit te halen, voor de afvaardiging naar de I.C.C.-drive.

Het moet wel een heel werk geweest zijn, al die spelen uit te zoeken. Er waren vier tafeltjes bezet. De sfeer was goed, het was er zeer genoeglijk.

De morgen daarop waren de uitslagen bekend: Paul Weyenberg en Theo de Groot waren de winnaars geworden, daarna kwamen de heren Vredenduin en Boulogne.

B.L.

Inmiddels heeft reeds een treffen plaats gehad tussen twee paren bridgers van onze school en vertegenwoordigers van de H.B.S.B en de Rijkskweekschool. Dit was op 26 Januari; onze spelers: P.Weyenberg,T.de Groot B.de Séveaux en J.Duisterwinkel behaalden de overwinning. Tweede werden de H.B.S.-ers.

****

PING PONG

Op Donderdag 21 Januari vermaakten ongeveer tien mensen zich met het ping pong-spel in de aula; op Maandag 31 Januari was er wederom gelegenheid tot tafeltennis, ditmaal in de hal van ons schoolgebouw. Naar wij vernemen, wordt ook voor de juniores dergelijk tijdverdrijf op touw gezet.

****

DE JUNIORMIDDAG OP 7 FEBRUARI.

Evenals de vorige keer werd de juniormiddag in de bovenzaal van de Jeugdherberg gehouden. De opkomst was vrij groot, waarschijnlijk doordat een klassenwedstrijd op het programma stond.

Nadat Marc de Haas een korte toespraak had gehouden, zoals hij altijd doet en nadat Margreet de Haas de notulen had voorgelezen, begon de wedstrijd. Eerst kwamen ; Ad Breebaart vertelde over de zon en alles wat daarmee in verband staat. Het was zeer interessant. Direct daarop kwam 3a op de proppen. Hans Verdoorn en Gerrit Nuis zongen met begeleiding van hun gitaar enige populaire liedjes. Zij werden beloond met een daverend applaus.

2b kwam uit de hoek met een toneelstukje. Zij voerden een stuk op uit „Kopstukken" van Godfried Bomans; dit toneelstuk heette „De Helderziend". De spelers waren Jaap Bredee, Wilfred Voet en Gerrit Lekkerkerker. Ook zij oogstten veel succes.

2a voerde eveneens een toneelstuk op, en wel „De ideale wereld". Jammer genoeg begreep het publiek dat waar het om ging niet helemaal, doch een applaus kon er nog wel af.

Richard Roelofs vertegenwoordigde 1b en droeg het gedicht „Kamerjacht voor; zeer aardig. 1a had het ook aan de poëtische kant gezocht: Marian van Halewijn declameerde de gedichten „De krekel en de mier" en Nachtstilte".

Na dit alles blies de jury de aftocht en terwijl deze vergaderde, ging de middag zijn gewone gang. Vele nummers werden er afgewerkt. Aardig was het schetsje opgevoerd door Jan Gerrits en Ad Breebaart. 1a voerde ook nog een kleine comedie op, die zo grappig was, dat de spelers

Nog harder lachten dan de toeschouwers. Tussen deze bedrijven door kwam de jury terug; spoedig werd nu geopenbaard, dat 2a deze wedstrijd had gewonnen. Genoemde klasse kreeg een fraaie oorkonde.
Men eindigde met het „plechtig" Vivat.

Peter v.Straaten.

****

VOOR DE JUNIORES.

Op de kamer van de drukker van Iris Tacheia staat een zwart kistje. In dat vreemd gevormde kistje zit de schrijfmachine, waarop iedere maand de copy voor ons schoolblad getypt wordt.
Daar ik in verscheidene verhalen in de Iris gemerkt heb, dat vele voorwerpen kunnen spreken, ja zelfs zeer treffende dingen kunnen zeggen besloot ik deze machine eens te observeren.
Eén dezer dagen bracht ik mijn plan ten uitvoer en legde mij te luisteren op de kap van de schrijfmachine, en ja hoor, daar vernam ik geluid. Een korte, vinnige stem zei op ontevreden toon, dat er voor hen, de letters, zo weinig werk aan de winkel was: „Wat zijn nou tien bladzijden per maand om te typen? Wil je wel geloven, dat ik blij ben als er eens iets extra's te doen is, zoals die boekenactie, en het geval van die aftredende Quaestor?„Toen kwam ik terminste ook eens aan bod", hoorde ik een andere stem, vermoedelijk die van de Q, zeggen.
Een ander was ontevreden over het tempo, waarin ze gehanteerd werden, en zei, dat ie zich „dood" gewerkt had aan de hoofdredacteur, toen die geprobeerd had ook een bladzijde te typen, zoveel fouten als die vent gemaakt had!
De E, die door het vele gebruik al erg afgetakeld was, vond: „Je moet de snelheid niet fokseren, het is juist goed zo, mijn zenuwtoestel kan weinig meer hebben." „Blijf uw roeping, die van een snel tempo, getrouw tot het einde, E!" klonk de eerbiedwaardige stem van de K, die, omdat hij de beginletter van Koster - de naam van de grote Laurens Janszoon - is, algemeen vereerd en als de koning der letters beschouwd wordt.
Het belletje klingelde ten teken van instemming met de woorden van de K en dit geluid vrolijkte allen weer op, zoals het dat altijd doet, wanneer er weer een regel vol is.
„Als ik me niet vergis," zei het lint, dat de inkt weer frisser door zijn adere voelde stromen, dan is het haast tijd voor het Februari-nummer, en mèt dat hij dit gezegd had, kwam daar, vrolijk fluitend, de drukker aan, met de nieuwe copy in dehand. Ik beduidde hem stil te zijn, maar het was al te laat: in de schrijfmachine was een diepe stilte ingetreden.
„Kerel", zei ik, „wat is dit een merkwaardige machine!" Ik vertelde hem wat ik zo juist gehoord had, maar hij lachte me uit en zei: „Je hebt zeker liggen dromen, maar als jij uit al die onzin een stuk copy slaat, is het mij best; maar maak nou, dat je weg komt, ik moet aan de slag."
Terwijl ik even later de trap afdaalde, hoorde ik een druk geratel. „Fijn voor de letters," dacht ik, „dat ze weer wat te doen hebben en deed de deur naar de zolder achter me dicht; Boven klonk het opwekkend geluid van het belletje.

P.Oskamp.

****
******

Tot onze spijt verschijnt het Februari-nummer later dan op de door ons vastgestelde datum. Ziekte van hem, die de courant drukt is de oorzaak van deze vertraging.

Redactie.

Voor AL UW BOEKEN

naar Boekhandel en Antiquair

R. ISRAËL

Bakkerstraat 64 - Arnhem

INKOOP - VERKOOP

OOSTVOGEL

SINDS 1795

Qualiteit en stijl

Speciaalzaken in exclusieve Herenkleding en Modeartikelen

Ook voor Tropenkleding

STEENSTRAAT 2, ARNHEM

MODERNE OPTIEK

J. SIEPERMAN

Opticiën - Instrumentenmaker

STEENSTRAAT 101 - ARNHEM

El. Kousen - Corsetten naar maat

Tel. 24197 - Giro 54904

„Het Sporthuis"

C. BARSKÉ - Velperplein

Ons adres

is

Uw adres

W. REINDERS & Co.

Sinds 1842

WEVERSTRAAT 33, ARNHEM - TEL. 23982

★

Glas, Kristal, Porcelein en Aardewerk

★

Vertegenwoordigingen:

Wedgwood

Kon. Porcelein Fabrieken, Kopenhagen

De Porcèleyne Fles, enz.

BLOEMENMAGAZIJN

Fa. Joh. R. Besseling

Spijkerlaan 69

bij de Steenstraat

A R N H E M

Telefoon 24209

Laat

Uw

foto's

afwerken

bij

Fa. P. Veldhuizen

Het adres voor

Uurwerken,

Goud en Zilver

Steenstraat 64

Telef. 22587

FOTOHANDEL

KRAMER

Tel. 26921

Weverstraat 3

(tegenover Hema)

Brouwer's Bakkerijen

Ook Uw Bakker

Joh. de Wittlaan - Tel. 20938

Spijkerstraat 110 - Tel. 25353

Bloemenmagazijn

Fa. J. S. K. Lodewijks

Steenstraat 13a

Arnhem

Telefoon 25201

Postrek. 157181

Alles op Schoolgebied

Brinkgreve

Prins Hendrikstraat 14

Bestelt Uw **schoolboeken**

bij schoolboekhandel **A. Zwiers**

Wij kunnen uit voorraad leveren

Kramer's Woordenboek

ENGELS, FRANS EN DUITS.

Wij leveren alle boeken en verdere Schoolbenodigdheden voor Gymnasium, H.B.S., Lyceum, M.T.S. enz.

SCHOOLBOEKHANDEL A. ZWIERS

Spijkerlaan 32 b.d. Steenstraat, Telefoon 22060

Kantoormachine-handel

W. Martin & Zn.

Spijkerlaan 36 b.d. Steenstraat

Levering, reparatie en onderhoud
van alle kantoormachines

HOLSBOER

BRILLENSPECIALIST

RIDDERSTRAAT 2-3
TELEFOON 26735
ARNHEM

Speciaal BRILLEN
en Optische Artikelen

Eigen focus Slijperij

HET NEDERLANDS ANTIQUARIAAT

Gijsbers en van Loon

BAKKERSTRAAT 116
ARNHEM

Inkoop - Verkoop

Voor je School- en Tekenbehoeften

natuurlijk naar

Kantoorboekhandel **C. A. Rupp**

Drukkerij - Binderij - Linieerinrichting

KONINGSTRAAT 85

Geerts Boekhuis

BAKKERSTRAAT 61
TELEF. 20120

Ook 2e hands Schoolboeken

C. SCHIEVEKAMP

Moderne Optiek
Staalwaren

VIJZELSTRAAT 7

Fa. G. Flipse & Zn.

KONINGSTRAAT 10 - ARNHEM - TEL. 23830

Specialiteit in
Rijlaarzen en schoenen naar maat
Prima Engels Schoenwerk
1ste klas reparatie-inrichting

Licht en Vreugde in iedere Woning
brengt

DE LAMPENKONING

alléén Koningstraat 75
Telefoon 22052

Stalen Polshorloges

Nicolet - Roamer - Longines
Ancre 15 en 17 Rubis

Horlogerie v. d. Berg

v. Lawick van Pabststraat 87 - Tel. 25312

Complete meubilering

Fa. Fries en Baars

KETELSTRAAT 34
ARNHEM

H. GORRSSEN Antiquair

INKOOP - VERKOOP - EXPERTISE - TAXATIE

Stationsplein, Arnhem